

Austatud lugeja,

Vaatame sisukorda ja näeme – seekordses Juridicas kirjutatakse peamiselt Euroopa Liidust. Tegelikult ei saa pea ükski artikkel viimasel ajal mööda lähenemisest „aga Euroopa Liidus on nii“. Oleme ehk liigagi ühekülgelt praegu staadiumis, kus paljude taoliste võrdluste eesmärgiks on põhjendada, miks ka meil peaks olema just „nii“. Erinevalt mitmetest Euroopa Liidu liikmesriikidest oleme me ehk euroõiguse suhtes vähekriitilisemad. Selle vastupidine on aga suhtumine Euroopa Liiduga ühinemisse – kui muu Euroopa ei näe meie liitumisele Euroopa Liiduga alternatiivi, siis eestlane ise vist veel näeb.

Anneli Albi artikkel selles numbris räägib põhiseaduse muutmisest Euroopa Liitu astumisel ja vastavast referendumist. Mulle ehk isegi mõneti üllatusena oleme jõudnud sinnani, kus oleme üpris kiirelt libisenud üle küsimusest, miks peaksime/ei peaks ühinema Euroopa Liiduga ja juba otsime vastust küsimusele, kuidas võimalikult kiiresti muuta Euroopa Liidu liikmeks astumiseks meie põhiseadust. Vaid põgus peatumine Euroopa Liidu poolt- või vastuargumentidel sunnib tahes tahtmata küsima, kas me taolisel referendumil osaledes oleme praegu suutelised andma nn informeeritud nõusolekut, kui kasutada meditsiiniõigusest tuntud terminit.

Kuid kas me oleme näidanud üles vajalikku huvi saamaks informatsiooni, mille põhjal anda või mitte anda informeeritud nõusolek? Tänapäeva Eesti ühiskond ei võimalda teha edukat massipropagandat. Auditorium ei loe, kuula ega vaata seda, mis teda ei huvita. Olen ka meie ajakirja puhul kohanud suhtumist, et ah, jälle kirjutatakse teil seal Euroopa Liidust. Et see ei huvita ju kedagi. Ja sellisest suhtumisest tõusebki küsimus: kas infokanalid peavad n-ö toppima seda mõne arvates ebahuvitavat teemalt või tulema auditoriumile vastu ja säästma teda sellest nn igavast teemast. Kui inimene tahab teha otsust n-ö ilusate silmade põhjal, siis ei saa teda keegi ju keelata. Mõlede tuleks aga sellele, kas inimesele ikka on enne taolise otsuse langetamist selgeks tehtud, kui olulise või mitteolulise otsuse ta langetab. Kui suudaksime selgitada teema olulisust, siis ehk tõstaks see huvi teema enese vastu.

Eesti õiguskirjandusele on ette heidetud liigset kirjaldavust ja vähest analüüsi. Vale see etteheide pole. Euroopa Liidu teemat käsitlevad artiklid on tavaliselt taoliste kirjeldvate artiklite heaks näiteks. Olukorras, kus meie õigusteadus ja praktika praegu on, ei ole see ehk aga väär meetod. Selleks, et teadmisi sünteesida, peavad need teadmised esmalt olema olemas. Kasvõi sedasama Euroopa Liidu õigust käsitledes ei saa lugejani tuua selle õiguse süvaanalüüsi ilma vastavat regulatsiooni eelenevalt kirjeldamata, sest üsna sageli auditoriumil puuduvad eelteadmised vastavast teemast. Meie raamatukogud pole esialgu veel piisavalt hästi välismaise kirjandusega komplekteeritud, et eeldada juristkonnalt muu maailma õiguspõhisele kursisolekut, kaasaegsed eestikeelsed õpikud ja käsiraamatud on alles kirjutamisel. Seetõttu on omal kohal eestikeelsed ülevaated, mis annavad lugejale informatsiooni teiste riikide õiguse, kohtupraktika ja õiguspõhisele kohta. Ka Euroopa Liidu kohta. Omades ülevaadet sealsest õigusest, selle printsiipidest, Euroopa Liidu institutsioonidest ja otsustusmehanismidest, omame võimalust anda informeeritud nõusolek Euroopa Liitu astumiseks. Erinevatest arvamustest hoolimata loodan, et meile siiski jäetakse võimalus seda nõusolekut anda.

Katrin Prükk

